

Vad är Positive Behavior Support (PBS)?

Positive Behavior Support kom till på 1980-talet i USA som en reaktion mot traditionella tillämpningar av inlärningspsykologi, där fokus ofta låg på problembeteenden och försök till minskning av dessa genom olika negativa konsekvenser. Man ville förflytta fokus till förebyggande åtgärder och ett stödjande arbetssätt. Målet är en tillämpning av inlärningsprinciper och evidensbaserad metodik som gagnar varaktig och positiv utveckling för individen, inte minst på självkänslans område och när det gäller tilltron till den egna förmågan att påverka de egna livsomständigheterna. I dag används metoden på bred front i amerikanska skolor och inom handikappområdet.

PBS vilar på en tydlig etisk värderingsgrund och erbjuder en klar struktur för analys och utformning av stöd och/eller behandlingsinsatser. Metoden är samtidigt praktisk och konkret till sin natur.

Ofta innebär stödet genomgripande förändringar som gynnar utveckling i ett livslångt perspektiv. Det centrala i PBS är att man fokuserar på att man som enskild individ får utveckla sin livskvalitet genom möjlighet att

- på olika sätt närvara och delta i samhällslivet
- utveckla och upprätthålla vänskaps- och familjeband
- välja och uttrycka önskemål
- växa i värdighet och bemötas med respekt för sina känslor och behov
- utveckla livskompetens utifrån personliga önskemål och individuella förutsättningar

När livskvaliteten ökar genom olika anpassningar i miljön minskar problemsituationer som uppstår på grund av frustration och otillfredsställda mänskliga behov. Fokus ligger också på att få möjligheter att lära sig färdigheter man saknar för att uttrycka vad man upplever, vill och behöver. Att få vistas i miljöer där man har lättast att lyckas och få chans att på ett naturligt sätt utöka sin beteendepertoar är en självklar utgångspunkt. Genom att tyngdpunkten alltid ligger på det förebyggande arbetet kan många onödiga "beteendeproblem" undvikas helt genom att de helt enkelt inte uppstår..

De olika färdigheter man lär sig genom PBS bör vara sådana som utifrån individuella förutsättningar är användbara och utvecklande i verkliga sammanhang i samhällslivet. Ofta handlar det om att förändra individens möjligheter att uttrycka och nå sina mål på ett så adekvat, acceptabelt och

effektivt sätt som möjligt. Det innebär att genom uppmuntran och feedback med små steg lotsa personen i fråga mot ökad social och beteendemässig kompetens till exempel när det gäller social förståelse, kommunikation och samspel men också olika typer av problemlösning. Den metodik som tillämpas måste kunna accepteras av individen själv, familj och nätverk, personal och samhället i övrigt. Enkelt uttryckt innebär det att om man vill lära ut socialt acceptabla beteenden, kan man inte annat än att själv bete sig på ett socialt acceptabelt sätt.

Stödpersonal måste alltid ha som mål att förstå vad olika beteenden kommunicerar om känslor och behov och, att när det behövs, bistå i att hitta andra uttrycksvägar. För att nå det målet använder man sig av tillämpad beteendeanalys. Tillämpad beteendeanalys innebär att man applicerar inlärningspsykologisk kunskap på mänskligt beteende i alla sammanhang, både i analys och metod.

I arbetsprocessen ingår:

- Systematisk insamling av information
- Målformulering
- Funktionell analys
- Utformning av en stödplan
- Genomförande
- Kontinuerlig utvärdering